

Sonja á Argjaboga, heimahjálparleiðari:

Tey gomlu skulu sleppa at búgva heima sum longst

Tí mugu vit útbýggja heimahjálpinu og heimasjúkrasystra-skipanina

— Tað er ein sannroynd, at flestu av okkum vilja sleppa at búgva heima longst. Vit eiga tí at útbýggja heimahjálparskipanina m.a. við eini kalliskipan. Skipanin við heimasjúkrasystrum má eisini fara í gongd sum skjótast.

Hetta sigur leiðarin av føroysku heimahjálparskipanini Sonja á Argjaboga, í samrøðu við Sosialin. Hon heldur annars at tað nú er rimuligt, at lógin um heimahjálpar, sum skjótt er 10 ára gomul, verður endurskoðað. Í hesum sambandi sigur hon, at tey fólk, sum hava brekkað børn búgvandi heima, eiga at fáa meira hjálpar. Eisini eigur spurningurin um gjald fyri heimahjálpar at takast upp til viðgerðar.

Sonja á Argjaboga er leiðari á næststørsta arbeiðs-plássinum í landinum. Heimahjálparskipanin, sum skjótt er 10 ára gomul her heima, telur umleið 420 starvsfólk. 402 heimahjálparar starvast kring allar oyggjarnar umframt tær 15 eftirlitskvinnurnar. Harafturat koma fólkinu á skrivstovuni hjá heimahjálpinu og síðani heimahjálparleiðarin. Heimahjálpin húsast í J. C. Schrøtersgøtu nr. 1.

Sonja á Argjaboga hevur røkt starvið sum heimahjálparleiðari síðani 1975. Eitt skiftið var hon tó í Grønlandi. Tað eru hendar stórar broytingar við føroysku heimahjálparskipanini hesi árinu. Heimahjálpar varð fyrstu ferð givin her heima í 1973. Hetta árið vóru tilsamans 86 heimahjálparar, sum vitjaðu 113 heim. Í 1975 var talið 113 heimahjálparar og 210 heim. Í dag røkja tilsamans 402 heimahjálparar umleið 800 heim.

Sonja á Argjaboga greiðir frá, at tað hevur verið ein javnur vøkstur í Heimahjálpinu øll hesi árinu. Men hetta síðsta árið hevur vøksturinn tó verið »galoperandi«, sum hon tekur til. Hetta kemst av, at sjúkrahúsinu nú útskriva sjúklingarnar skjótari. Talan er í mongum førum um tungar røktarsjúklingar, sum tað skulu hava nógva heimahjálpar.

— Hetta krevur so mikið meir av heimahjálpinu, sigur Sonja á Argjaboga. Hon visir á, at tungur røktarsjúklingar krevja meira røkt og kostar hetta heimahjálpinu meira. Hetta er ein av orsøkunum til, at tað er søkt um 30 mill. kr. á komandi fjággjarløg til heimahjálpar. Útreiðslurnar til heimahjálpinu eru annars ókortaðar, og vit seintast árinu. Í 1975 vóru settar av á fjággjarløgini 200.000 kr. til heimahjálpar. Í 1981 brúkti heimahjálpin 24 mill. kr.

Lønirnar

Vit spurdu nú heimahjálparleiðaran, hvi útreiðslurnar eru so nógv vaksnar?

— Hetta kemst serliga av lønunum, sum eru vaksnar samsvarandi øðrum lønum. Lønurvøksturinn og økti tørvurin at fáa heimahjálpar eru so orsøkin til vøksturinn í útreiðslunum til heimahjálparskipanina.

— Men 30 mill. kr. á komandi fjággjarløg — er tað ein rimulig upphædd?

— Hetta er alt ov lítið, skulu vit meta út frá veruliga tørvinum og nú sjúkrahúsinu útskriva sjúklingarnar fyrr.

— Tosað verður nógv um sparring. Hverur heimahjálparin fingið boð um at spara?

— Landsstyrið heitti í 1980 á okkum um at skera niður tímatalið til reingærdi úr 4 niður í tveir timar um vikuna. Lógin sigur annars, at øll, sum hava tørv á heimahjálpar skulu hava hana. So her kunnu vit einki broyta uttan so, at sjálv lógin verður broytt.

Bráðfeingis heimahjálpar og varandi

Annars verður heimahjálpar veitt á tvínnanda hátt:

1. Bráðfeingis heimahjálpar kann verða veitt í styttri tíðarbil, tá húsmóðurini (húsfóðirinum) berst frá vegna sjúku, barnaburð ella eftir: bata (hvíld). Hjálpin kann vanliga ikki veitast út um 3 vikur, í serligum førum 6 vikur. Tá heilt serligar umstøður eru til staðar, kann hjálpin veitast fyri longri tíðarskeið enn 6 vikur (av somu orsøk) tá vissa verður hildin at verða fyri, at tørvurin á hjálpar heldur uppat eitt avmarkað tíðarskeið. Uppgávan hjá heimahjálparinum er at rokta tað, sum vanliga verður røkt av húsmóðirini (húsfóðirinum) í einum heimi.

2. Varandi heimahjálpar kann í óavmarkaða tíð verða

Sonja á Argjaboga, heimahjálparleiðari: — Lógin um heimahjálpar eigur at endurskoðast

veitt avlams- og fólkapensjónistum, ið tørva hjálpar í heiminum.

Hvor fær tað heimahjálpar? Her sigur kunngerðin, at tann, sum heldur tørv vera á heimahjálpar í einum heimi, eitt nú húsfólkið sjálvt, lækni, sjúkrastýri, býráð/ bygðaráð ella onnur, eigur at venda sær til eftirlitsfólkið á staðnum ella til heimahjálparleiðaran. Eftirlitsfólkið ella heimahjálparleiðarin ger síðani av í samráð við læknan, um heimahjálpar kann verða játtað, og í hvussu langa tíð og hvussu nógvur tímar um vikuna heimahjálparin verður at veita.

Tað er landskassin sum ber meginpartin av kostnaðinum av heimahjálpinu. Annars verður fyri stutta heimahjálpar at gjalda til landsskattin hjá húskinum (uppinaðararnum) eftir frádrátt í landsskattinum fyri børn eitt ávíst krónutal. Fyri varandi heimahjálpar til pensjónistar verður at gjalda í mun til ta inntøku, sum pensjónisturin og hjúnafelagin hava út um pensjónina.

Tað er Almennastovan, sum hevur fyrirsitingina av heimahjálpinu undir sær.

Misnýtt!

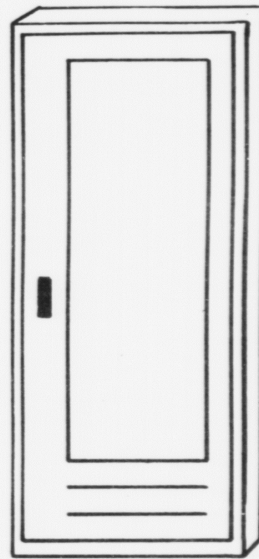
— Tað hevur verið tosað og skrivað um, at heimahjálparin verður misbrúkt av folki, sum kanska kunnu klára seg uttan slíka hjálpar. Sonja á Argjaboga, verður tað veitt ov nógv heimahjálpar í dag?

— Tað meti eg ikki. Nógv gomul kenna seg einsamøll. So umframt vanligar røkt hava tey eisini stímbrodd fyrri neyðini.

— Men heimahjálparin er rættiliga nýggj. Hvussu klaraðu fólk seg, áðrenn henda skipan kom?

— Eg kann bert siga so mikið sum, at tá eg byrjaði í hesum arbeiðinum, uppdagaði ein, at tað eru so ótrúliga nógv gomul, sum kenna seg ógvuliga einsamøll. Nú tey gomlu fáa vitjan av heimahjálpinu eru tey glað. Hetta kann í ávisum førum skapa misnøgd millum børnini. Men her hava børnini so misstilt uppgávuna hjá heimahjálpinu. Vit eiga ikki tey gomlu. Vit eru til fyri at avlasta børnini. Vit vildu ynskja, at hetta kundi verið gjørt í sam-

ALTANHURÐAR

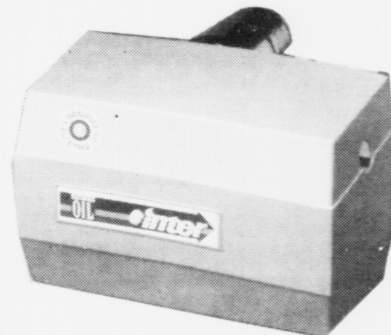
A goymslu hava vit altíð altanhurðar, gjørdar úr meranti við ísettum termoglassi og beslag, læsa í trimum punktum, klárar til nýtslu. Biðið um brochurur.

Framleiðsla og sála:

P/F SNIKKARAVIRKIÐ

J. Paturssonargøta Tlf. 14777 Tórshavn

Lýsið í sosialinum

Vit kunnu ikki gera oljuna ódýrari, men vit kunnu fáa oljuvirðið hægri, um nýtt verður VISCOSTAT oljufýr.

VISCOSTAT oljufýrið er soleiðis háttáð, at tað hitar oljuna upp til 80 hitastig, áðrenn hon fer gjøgnum strútin.

Hitaviðgjørt olja virkar betri enn kold, og gevur betri brenniúrslit, sum eisini er virkandi til, at fýrið hevur minni oljunýtslu.

Svend Krossteim
Falkavegur - tlf. 14600